

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

นโยบายและขั้นตอนในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ใช้นโยบายด้านสินเชื่อตามแนวนโยบายของธนาคารออมสินในเขตภาค 5 ซึ่งเน้นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็ง โดยเน้นขยายสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อเพื่อธุรกิจแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และควบคุมคุณภาพสินเชื่อให้มีมาตรฐานโดยมีการสอบทานสินเชื่อและวิธีการดำเนินงานตามนโยบายวิธีที่หนึ่งคือการกำหนดเป้าหมายให้สาขาปฏิบัติตาม เช่น มีเป้าหมาย วงเงินปล่อยสินเชื่อ กำหนดเป้าหมายหนี้ค้างชำระว่าจะต้องให้หนี้ค้างชำระลดลงเท่าใด ซึ่งได้แก่สินเชื่อเคหะ สินเชื่อเคหะโครงการสินเชื่อเคหะรวมใจ สินเชื่อสวัสดิการ สินเชื่อโทรทอง สินเชื่อเพื่อธุรกิจ สินเชื่อเพื่อธุรกิจแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท สินเชื่อตามข้อตกลง สินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู เงินให้กู้เบิกเงินเกินบัญชี วิธีที่สองคือการที่ธนาคารออมสินต้องดำเนินงานตามนโยบายของธนาคารหรือนโยบายของรัฐบาลที่ได้กำหนดไว้ในช่วงนั้นว่าเน้นให้บริการสินเชื่อด้านใด ได้แก่ สินเชื่อเพื่อสถาบันการศึกษา สินเชื่อเพื่อสถานศึกษาและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพเอกชน

ขั้นตอนในการบริหารสินเชื่อเริ่มจากขั้นตอนการติดต่อลูกค้าไม่ว่าจะเป็นการออกไปติดต่อภายนอกหรือลูกค้ามาติดต่อเองที่ธนาคาร ทำการรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการวิเคราะห์สินเชื่อซึ่งข้อมูลที่ได้อาจต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความจริงและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ เช่น ขอข้อมูลจากธนาคารที่ลูกค้าติดต่ออยู่ ขอรายละเอียดกับกระทรวงพาณิชย์ ตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ (วารสาร เอกสารทางวิชาการ) เพื่อนำมาวิเคราะห์สินเชื่อทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน สรุปผลการวิเคราะห์สินเชื่อเสนอขออนุมัติเพื่อให้ผู้มีอำนาจอนุมัติพิจารณาตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้ ได้แก่ ธนาคารออมสินสาขา สำนักงานเขต สำนักงานภาค และสำนักงานใหญ่ ยกเว้น สินเชื่อเพื่อสถาบันการศึกษา และสินเชื่อสถานศึกษาและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ ที่ส่งไปให้สำนักงานใหญ่อนุมัติโดยตรง จากนั้นจะนำสินเชื่อที่ผ่านการอนุมัติมาจัดทำนิติกรรมสัญญาและจ่ายเงินกู้ โดยจัดเตรียมเอกสารสัญญาเงิน สัญญาจ้างขอให้ลูกค้าลงนาม ดำเนินการรับชำระหนี้และติดตามให้

ลูกหนี้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงกับธนาคาร โดยมีการติดตามผลการดำเนินงานของลูกหนี้เพื่อให้สินเชื่อที่อนุมัติไปเป็นสินเชื่อที่มีคุณภาพ มีการติดตามหนี้สำหรับหนี้ที่ค้างชำระและดำเนินการแก้ไขหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่มีปัญหาไม่สามารถส่งชำระเงินกู้ตามเงื่อนไขที่ตกลงกับธนาคาร ได้แต่ธนาคารเห็นว่ายังมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจและมีความตั้งใจที่จะชำระหนี้อยู่ และขั้นตอนสุดท้ายสำหรับลูกหนี้ที่ธนาคารเห็นว่าไม่สามารถแก้ไขหนี้ได้ หรือไม่มีความตั้งใจจะชำระหนี้คืนแก่ธนาคาร จะส่งเรื่องให้แก่ทนายความดำเนินการฟ้องดำเนินคดีและบังคับคดีจนถึงที่สุดและดำเนินการตัดหนี้สูญหากไม่สามารถเรียกเก็บได้ภายใน 10 ปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ขั้นตอนที่สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการบริหารและหาข้อมูลทางการบัญชีที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทางการบัญชีสามารถนำไปใช้ในการบริหารสินเชื่อในขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นตอนแรกคือการวิเคราะห์สินเชื่อเพื่อหาความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อหรือขั้นตอนการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ หลักเกณฑ์ที่ใช้คือหลัก C's Policy โดยนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้วิเคราะห์สินเชื่อ ลูกหนี้บางคนไม่ได้จัดทำงบการเงินธนาคารควรจัดทำงบการเงินจำลองขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นยังสามารถวิเคราะห์เงินทุนของกิจการว่าได้มาจากการกู้ยืมหรือมาจากการลงทุนของผู้ถือหุ้นเพื่อประเมินความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ ขั้นที่สองที่สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ได้คือขั้นตอนรับชำระหนี้และติดตามผลการดำเนินงานของลูกหนี้เพื่อให้สินเชื่อมีคุณภาพ ต้องใช้ข้อมูลทางการบัญชีช่วยประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของกิจการเมื่อเวลาผ่านมาระยะเวลาหนึ่งว่ายังมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพียงใด เพื่อธนาคารจะได้หาทางแก้ไขหนี้ได้ทันท่วงทีถ้าลูกหนี้เริ่มค้างชำระและวิเคราะห์โอกาสในการขยายสินเชื่อสำหรับลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระหนี้ดี ขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นการติดตามหนี้และแก้ไขหนี้ โดยนำข้อมูลทางการบัญชีมาประเมินเพื่อตัดสินใจว่าสามารถแก้ไขหนี้ให้แก่ลูกหนี้ได้มากน้อยเพียงใด วิเคราะห์ลูกหนี้ว่ายังมีความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพียงใด และใช้ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขหนี้ให้แก่ลูกหนี้

ข้อมูลทางการบัญชีที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารสินเชื่อ สำหรับผู้กู้ที่เป็นกิจการ ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน หมายเหตุประกอบงบการเงิน งบกระแสเงินสด ใบแจ้งยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร ถ้าบุคคลทั่วไปขอสินเชื่อให้เพียงใบแจ้งยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร ข้อมูลที่ใช้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการขอกู้ หากขอกู้ระยะยาวจะต้องใช้เอกสารจำนวนมากว่าการขอกู้ระยะสั้น เช่น งบการเงินย้อนหลังในระยะเวลาที่ยาวกว่า งบการเงินตลอดเวลาที่ยังมีหนี้คงเหลืออยู่ เป็นต้น

หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ หากผู้กู้เป็นนิติบุคคล หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ใช้ได้แก่ หลัก C's Policy การวิเคราะห์อัตราร้อยละของยอดรวมแบบแนวตั้งเพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่างๆ และดูระดับนัยสำคัญของรายการในงบการเงิน การวิเคราะห์ความคล่องตัวของกิจการหรือความสามารถในการจ่ายภาระผูกพันทางการเงินระยะสั้นเมื่อครบกำหนดโดยวิเคราะห์อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนสินทรัพย์คล่องตัว หากความสามารถในการใช้สินทรัพย์หรือประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของกิจการโดยวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สินค้า สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์รวมหากความสามารถในการก่อหนี้โดยวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และหากความสามารถในการหากำไรของกิจการโดยวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนขั้นต้น ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน ผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ และผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม นอกจากนี้ ยังใช้การวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคารเพื่อดูความสามารถในการชำระหนี้ การวิเคราะห์งบกระแสเงินสดเพื่อหาความสามารถในการหากำไรและกระแสเงินสดสุทธิ และการวิเคราะห์เพื่อหาข้อขาด ขาดจุดคุ้มทุนเพื่อวิเคราะห์ว่ากิจการยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้หรือไม่ ถ้าผู้กู้เป็นบุคคล การวิเคราะห์สินเชื่อจะใช้หลักเกณฑ์ตามหลัก C's Policy และวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

อภิปรายผลการศึกษา

นโยบายด้านสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ใช้นโยบายเดียวกับธนาคารออมสินภาค 5 ซึ่งเน้นการขยายสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามนโยบายของธนาคารและรัฐบาล พร้อมทั้งเน้นการควบคุมให้สินเชื่อมีคุณภาพ วิธีการดำเนินงานตามนโยบายของธนาคารออมสินภาค 5 จะกำหนดเป้าหมายสินเชื่อเพื่อให้ธนาคารออมสินสาขาดำเนินการหรือให้ดำเนินงานตามนโยบายของธนาคารหรือรัฐบาลที่กำหนดไว้ในช่วงนั้น

ขั้นตอนในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีอยู่ 6 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การติดต่อลูกค้า การวิเคราะห์สินเชื่อและอนุมัติให้กู้เงิน การจัดทำนิติกรรมสัญญาและจ่ายเงินกู้ การรับชำระหนี้และติดตามผลการดำเนินงาน การติดตามหนี้และแก้ไขหนี้ ขั้นตอนสุดท้ายคือการดำเนินคดีและบังคับคดี

การบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์สินเชื่อและอนุมัติเงินกู้ ขั้นตอนการรับชำระหนี้และติดตามผลการดำเนินงาน ขั้นตอนการติดตามหนี้และแก้ไขหนี้ โดยข้อมูลทางการบัญชีที่จำเป็นต้อง

ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด ใบแจ้งยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร สำหรับนิติบุคคล และ งบกำไรขาดทุน ใบแจ้งยอดบัญชีเงินฝากธนาคาร สำหรับบุคคลธรรมดา

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คือ การวิเคราะห์ C's Policy การวิเคราะห์ร้อยละของยอดรวมแบบแนวดิ่ง การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด และการวิเคราะห์หายอดขาย ณ จุดคุ้มทุน ยกเว้นบุคคลธรรมดาใช้การวิเคราะห์ C's policy กับการวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับ ธงชัย อมฤตธรรม(2539) , วิธดา อุปารมี(2539) คือ ได้พบว่าหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการให้สินเชื่อ คือ ประวัติของผู้กู้ หลักประกัน ความสามารถในการชำระหนี้ นโยบายของธนาคาร นโยบายของรัฐบาล และหลักการวิเคราะห์สินเชื่อก็คือ หลักการ C's Policy การวิเคราะห์งบดุลและงบกำไรขาดทุน แต่ที่แตกต่างกันออกไปคือ มิได้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาสินเชื่อจากสถานการณ์ของราคาสินค้าเกษตร และไม่ได้ใช้การวิเคราะห์งบประมาณกำไรขาดทุนและงบประมาณกระแสเงินสด

ข้อค้นพบจากการศึกษา

ผลการศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบดังนี้

1. ขั้นตอนการบริหารสินเชื่อที่นำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ของธนาคารคือ ขั้นตอนการวิเคราะห์สินเชื่อและอนุมัติเงินกู้ การรับชำระหนี้และติดตามผลการดำเนินงาน การติดตามหนี้และแก้ไขหนี้
2. ข้อมูลทางการบัญชีที่ธนาคารใช้ ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร
3. เครื่องมือที่ธนาคารออมสินใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อคือ การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ C's Policy การวิเคราะห์ร้อยละของยอดรวมแบบแนวดิ่ง การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด การวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร และการวิเคราะห์เพื่อหายอดขาย ณ จุดคุ้มทุน
4. ข้อจำกัดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อคือ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน บางครั้งอัตราส่วนแต่ละรายการจะแสดงค่าที่ตรงข้ามกัน การวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคารหากผู้ขอผู้มีรายได้นิ่ไม่แน่นอนจะไม่สามารถสรุปรายได้รวมของลูกค้านี้ได้ หรือการวิเคราะห์หายอดขาย ณ จุดคุ้มทุน ต้นทุนผันแปรเป็นข้อมูลที่หายาก ตลาด

เคลือบและตรวจสอบความถูกต้องลำบาก หากกิจการมีผลิตภัณฑ์หลายอย่าง ทำให้ยอดขาย ณ จุดคุ้มทุนที่วิเคราะห์ได้ไม่ถูกต้อง

5. ข้อมูลทางการบัญชีที่ธนาคารได้รับจากลูกค้า อาจไม่ใช่ข้อมูลจากการดำเนินงานที่แท้จริง เช่น งบการเงินจัดทำขึ้นเพื่อส่งสรรพากร จึงทำให้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง
6. การวิเคราะห์งบการเงินใช้เวลาในการวิเคราะห์นาน ทำให้การวิเคราะห์สินเชื่อใช้เวลานานเพิ่มขึ้นตามไป ซึ่งตรงกันข้ามกับหลักการให้บริการลูกค้าที่จะต้องสะดวกและรวดเร็ว
7. ข้อมูลในงบการเงินไม่ได้ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอต่อการวิเคราะห์สินเชื่อ ผู้วิเคราะห์จะต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากลูกค้า ซึ่งข้อมูลที่ได้รับอาจไม่ใช่ข้อมูลจริง เช่น ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย ราคาขาย ฯลฯ
8. การวิเคราะห์งบการเงิน ในบางครั้งไม่อาจให้ข้อมูลความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงได้ บางกิจการแม้มีกำไรก็ไม่จำเป็นต้องไปว่ากิจการมีความสามารถในการชำระหนี้ เพราะกำไรที่แสดงในงบการเงินเป็นกำไรในทางตัวเลขมิใช่กำไรที่เป็นเงินสดจริงที่กิจการสามารถนำมาชำระหนี้ได้ทันที
9. พนักงานปฏิบัติการด้านสินเชื่อยังนำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อไม่มากนัก
10. พนักงานปฏิบัติการด้านสินเชื่อยังขาดความชำนาญเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อ

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ในการศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ธนาคารควรจะทำการศึกษาข้อมูลที่ได้รับจากลูกค้าให้แน่ใจว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและครบถ้วน โดยการเข้าเยี่ยมชมกิจการของลูกค้าเพื่อดูการดำเนินงานที่แท้จริง สอบถามข้อมูลจากธนาคารเจ้าของบัญชีเงินฝาก เพื่อมิให้ผลการวิเคราะห์ผิดพลาด
2. ธนาคารควรทำการปรับปรุงงบการเงินที่ได้จากผู้ขอกู้ให้ถูกต้องตามความจริง ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์งบการเงินโดยการตรวจสอบความผิดปกติของรายการในงบการเงิน

เช่น มีรายจ่ายรายการใดที่เป็นรายจ่ายส่วนตัว หรือมีรายจ่ายใดยังมีได้ถูกบันทึกในงบการเงิน

3. หากผู้ขอกู้เงินไม่ได้จัดทำงบการเงิน ธนาคารควรจัดทำงบการเงินจำลองจากการสัมภาษณ์และจากเอกสารประกอบที่ลูกค้านำมาแสดง ไม่ว่าผู้ขอกู้จะเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล
4. ควรมีการสรุปผลการวิเคราะห์โดยรวมอีกครั้งหนึ่งจากวิธีการวิเคราะห์ทั้งหมด เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์ให้ถูกต้องกับความเป็นจริงมากที่สุด และ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินควรนำอัตราส่วนมาวิเคราะห์แบบภาพรวม มิใช่วิเคราะห์ทีละอัตราส่วน
5. ควรมีการสอบทานสินเชื่อหรือวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าจากงบการเงินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาได้ทันทีหากลูกค้ามีการค้างชำระและลดปัญหาหนี้ค้างชำระ
6. ธนาคารควรมีการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์ให้พร้อมและควรโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินอย่างง่าย เพื่อช่วยให้ผู้วิเคราะห์สินเชื่อ ทำงานได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น
7. ธนาคารควรนำการวิเคราะห์งบกระแสเงินสดมาใช้ในการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เพราะจะช่วยให้เห็นกระแสเงินสดในการดำเนินงานที่แท้จริงและสามารถวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น
8. ธนาคารควรนำงบประมาณเงินสดมาวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อประเมินการใช้จ่ายเงินของกิจการในอนาคต
9. ธนาคารควรมีการจัดอบรมพนักงานในหลักสูตรที่เกี่ยวกับการบริหารสินเชื่อและการวิเคราะห์สินเชื่อ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ และควรทำการประเมินหลังการอบรม